

CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

SANSKRIT — Option A

0499/01

PAPER 1. Translation and Set Text

MAY/JUNE 2013

Time: 2 hours

Total Marks: 120

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in brackets: e.g. [2].

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers.

This paper has four questions.

1 Passage for Comprehension

Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Arjuna fights for Prince Uttara, defeating Duryodhana.

राजपुत्रः उत्तरः अर्जुनेन सह युद्धम् अगच्छत् । अर्जुनः
 उत्तरस्य सूतः अभवत् । दुर्योधनस्य सेनाम् दृष्ट्वा तु उत्तरः
 भीतः । सः युद्धात् अधावत् । अर्जुनः तु तम् अन्वधावत् ।
 अहम् युद्धम् करिष्यामि । त्वम् मम सूतः भविष्यामि इति
 अर्जुनः उत्तरम् अवदत् । अचिरेण अर्जुनेन दुर्योधनस्य सेना 5
 जिता । उत्तरः जनकम् अगच्छत् । जनकः पुत्रस्य जयम्
 श्रुत्वा आनन्देन पूर्णः अभवत् । उत्तरः तु तम् अवदत् मया
न किम् चित् कृतम् । सर्वम् अर्जुनेन कृतम् इति । तस्मात्
 अहम् मम कन्याम् अर्जुनाय विवाहे ददामि इति जनकेन
सस्मितम् उक्तम् । अहम् तस्याः गुरुः आसम् तस्मात् 10
विवाहः न उचितः इति अर्जुनः प्रत्यवदत् ॥

sūta (m)
anudhāvati
jaya (m)
pūrṇa (mfn)
na kim cit

charioteer
 pursues
 victory
 full
 nothing at all

kanyā (f)
vivāha (n)
sasmitam
ukta (mfn)
ucita (mfn)

daughter
 marriage
 with a smile
 spoken
 fitting

- (a) Who went to battle together with Arjuna? (line 1) [2]
- (b) What role did Arjuna at first play? (lines 1 and 2) [2]
- (c) After seeing what did Uttara become afraid? (lines 2 and 3) [2]
- (d) Translate '*saḥ yuddhāt adhāvat*'. (line 3) [4]
- (e) What offer of help does Arjuna make to Uttara? (lines 4 and 5) [4]
- (f) Translate '*arjunena duryodhanasya senā jitā*'. (lines 5 and 6) [5]
- (g) How did Uttara's father feel when he heard of the victory? (lines 6 and 7) [2]
- (h) What does Uttara tell his father? (lines 7 and 8) [3]
- (i) How does Uttara's father try to show his appreciation to Arjuna? (lines 8, 9 and 10) [3]
- (j) Why does Arjuna say this would not be fitting? (lines 10 and 11) [3]

[Total: 30 marks]

[Turn over

2 Translate the following sentences into English:

- (a) अधुना कुक्कुराणाम् देहाः गृहेषु मार्गेषु च दृष्टाः । [2]
- (b) सत्यम् श्रुत्वा धर्मः जयति इति नृपः अवदत् । [2]
- (c) सः कपिः अन्नम् खादति जलम् पिबति च । [2]
- (d) सूर्यम् नीले गगने द्रष्टव्यमः इति ते अचिन्तयन् । [2]
- (e) तव सुन्दरम् रूपम् दृष्ट्वा सैनिकाः सुखम् लप्स्यन्ते । [2]
- (f) कुतः तस्मात् वृक्षात् बहूनि फलानि शीघ्रम् पतन्ति । [2]
- (g) नराः वनम् आगत्य अक्रोशन् मृगान् व्यापादयत इति । [2]
- (h) अचिरेण मम जनन्याः अनेकानि वीराणि मित्राणि भविष्यन्ति । [2]
- (i) एकस्मिन् अचले घोराः राक्षसाः प्राज्ञेषु ऋषिषु स्निह्यन्ति । [2]
- (j) अत्र अन्ये अश्वाः प्रबलैः गजैः सह अचरन् ।। [2]

[Total: 20 marks]

3 (a) Transliterate the following sentences into Roman script:

- (i) युष्माकम् दानानि तु देवैः गृहीतानि । [2]
- (ii) त्वम् बालकानाम् पुस्तकानि तत्र अपश्यः । [2]
- (iii) सर्वेभ्यः द्वारेभ्यः जनाः पुनः आगच्छन्ति । [3]
- (iv) सर्पस्य समीपे कृष्णः कुक्कुरः अतिष्ठत् । [3]

(b) Convert the following sentences into *devanāgarī* script:

- (i) *ekadā vīrāḥ ṛṣayaḥ nadīm agacchan.* [3]
- (ii) *putrau vṛkṣān puṣpāṇi ca apaśyatām.* [2]
- (iii) *bahavaḥ rākṣasāḥ mām śīghram badhnanti.* [3]
- (iv) *śuddhaḥ śiṣyaḥ satyam eva vadati.* [2]

[Total: 20 marks]

SET TEXT – MAHĀBHĀRATA (adapted)

Passage for Comprehension

- 4 Read carefully through the following two Sanskrit passages A and B. Do not write out a translation but answer the questions which follow each passage. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

A

पाण्डवाः कौरवाः च बालकाः । पापः दुर्योधनः अचिन्तयत् कः नृपः भविष्यति । यदि पाण्डवान् जेष्यामि तर्हि अहम् एव नृपः भविष्यामि इति । एकदा पाण्डवाः कौरवाः च नदीम् अगच्छन् । तत्र आगम्य जलम् प्रविश्य ते अहसन् अक्रीडन् च । बलिष्ठः पाण्डवः भीमः नाम । तेन बहु अखाद्यत । दुर्योधनेन गङ्गायाः तीरे पाण्डवेभ्यः अन्नम् अदीयत । भीमस्य अन्ने विषम् आसीत् । अन्नम् खादित्वा भीमः स्वप्नम् अकरोत् । दुर्योधनः भीमम् सूत्रैः बद्ध्वा तम् नद्याम् अक्षिपत् । जले सर्पाः आसन् ॥

5

- (a) Who, according to line 1, were boys? [1]
- (b) Translate 'pāpaḥ duryodhanaḥ acintayat kaḥ nṛpaḥ bhaviṣyati'. (lines 1 and 2) [4]
- (c) What does Duryodhana think will happen if he conquers the Pāṇḍavas? (line 2) [2]
- (d) What did the boys do after arriving at the river? (lines 3 and 4) [3]
- (e) What was the name of the strongest Pāṇḍava? (lines 4 and 5) [1]
- (f) Translate 'duryodhanena gaṅgāyāḥ tīre pāṇḍavebhyaḥ annam adīyata. bhīmasya anne viṣam āsīt'. (lines 5 and 6) [6]
- (g) What did Bhīma do after eating the food? (lines 6 and 7) [1]
- (h) Translate 'bhīmam sūtraiḥ baddhvā tam nadyām akṣipat'. (lines 7 and 8) [4]
- (i) Say in your own words what happens to Bhīma immediately following this episode. Write about 100 words in total. [5]

[Turn over

B

अचिरेण सः अतीव कुशलः अभवत्। तस्मिन् एव काले पाण्डवाः
 कौरवाः च वने मृगम् अनुधावन्ति स्म। तेषाम् कुक्कुरः एकलव्यस्य
 समीपे गतवान्। एकलव्यम् दृष्ट्वा कुक्कुरः अक्रोशत्। तस्मिन् एव क्षणे
 एकलव्येन सप्त शराः कुक्कुरस्य आस्ये क्षिप्ताः। तत् कर्म दृष्ट्वा अर्जुनेन
 ईर्ष्या अनुभूता। द्रोणः तु तत् सर्वम् श्रुत्वा अर्जुनेन सह एकलव्यम् 5
 आगच्छत्। एकलव्यः द्रोणम् दृष्ट्वा द्रोणस्य पादयोः पतितवान्। द्रोणः
 तम् अवदत् एकलव्य मम शिष्य दानम् इच्छामि इति। यत् यत् मम
 गुरुः इच्छति तत् तत् दास्यामि इति एकलव्यः प्रतिवदति स्म। तव
 अङ्गुलीम् इच्छामि इति द्रोणः उक्तवान्। एकलव्येन अङ्गुली सम्मितम्
 छिन्ना द्रोणाय दत्ता च। अधुना अर्जुनस्य ईर्ष्या गता॥ 10

- (a) Translate 'saḥ atīva kuśalaḥ abhavat'. (line 1) [3]
- (b) What, according to lines 1 and 2, were the Kauravas and the Pāṇḍavas doing, and where? [2]
- (c) Translate 'kukkuraḥ ekalavyasya samīpe gatavān'. (lines 2 and 3) [3]
- (d) What did Ekalavya do to stop the dog making a noise? (line 4) [3]
- (e) Translate 'tat karma dr̥ṣṭvā arjunena īr̥ṣyā anubhūtā'. (lines 4 and 5) [3]
- (f) What does Drona ask for as a gift? (lines 8 and 9) [1]
- (g) Narrate in detail the story of the burning of the Pāṇḍavas' house. What significance does this story have for you? Write about 150 words in total. [8]

[Total: 27 + 23 = 50 marks]

END

